

Finansklagenemnda Skade

Uttalelse FinKN-2015-143

10.4.2015

Gjensidige Forsikring

Bygning - innbo (kombinert)

Plutselig skade? – sviktende fundamentering? – utrasing av grunnmur på naust.

Det ene hjørnet på sikredes naust raste ut fra en dag til en annen. Selskapet innhentet en takstrappreport som gav uttrykk for at selv om utrasingen skjedde i løpet av kort tid, skyldtes dette egentlig spenninger som hadde bygget seg opp over tid pga. utvasking av underliggende steinmasser. Skaden hadde dermed ikke oppstått plutselig. Det ble også vist til unntak i vilkårene for sviktende fundamentering. Sikrede anførte at skaden var oppstått plutselig. Han anførte at selskapets takstmann ikke hadde undersøkt forholdene fra sjøsiden, noe han mente var avgjørende. Sikrede innhentet en egen takstrappreport som avviste at det kunne være tale om en utglidning. Skadeårsaken kunne være større bølger eller påkjørsel av fartøy. Selskapet kunne ikke se at det var dokumentert noen plutselig skade. Nemndas flertall kom til at skaden var dekningsmessig.

Finansklagenemnda Skade bemerker:

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for skade på naust.

Det ene hjørnet på sikredes naust raste ut i sjøen. Vilårene omfatter plutselig og uforutsett skade på bygning. Utrasingen skjedde i løpet av et døgn. I nemndspraksis er det lagt til grunn at skade som skjer i løpet av en dag er "plutselig", men at dette kriteriet ikke er tilfredsstillt hvis skaden utvikler seg over tid, se FinKN-2012-656. Selskapet har vist til at skaden har utviklet seg over tid og at skaden derfor ikke er "plutselig". Vilårenes ordlyd fastsetter at "andre plutselige og uforutsette skader" omfattes, da kan det etter nemndas syn ikke oppstilles noe krav om at årsaken skal være plutselig.

Selskapet har videre hevdet at vilårenes unntak for skader som skyldes "tele, setninger, jordtrykk og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering" får anvendelse. Det foreligger to motstridende takstrappreporter. Selskapets takstmann fant at utrasingen skyldtes spenninger som hadde bygget seg opp over tid pga. utvasking av underliggende steinmasser. I takstrappporten var skadeårsaken beskrevet som følger:

Skaden har sannsynlig skjedd over tid. Der skaden har skjedd står naustet på fyllmasser og bakre del på fast fjell. Dette er fyllmasser som ble lagt ut da tomten ble tilrettelagt i 1961. Her har det oppstått en utglidning som mest sannsynlig er forårsaket av at underliggende steinmasser under utfyllingen har glidd ut i årenes løp. Sparesteinsmur går helt ned til havoverflaten. Eventuelle utglidninger av fyllmasser under muren har mest sannsynlig ikke vært synlig for forsikringstaker. Det har dannet seg så store spenninger i sparesteinsmuren at den til slutt har kollapse og rast ut i sjøen.

Sikrede innhentet en egen fagkyndig rapport. Takstmannen mente at utglidning ikke var den mest sannsynlige skadeårsak, da fyllingen hadde en lavere skråvinkelgrad enn det som ofte ble satt som grense for utglidning av løsmasser. Videre mente han at grunnmuren kunne ha blitt utsatt for uforutsett stor belastning, f.eks. bølger fra større hurtiggående båter/militære fartøy den aktuelle natten, eller ved en påkjørsel av annet fartøy.

Flertallet, de Vibe Malling, Flavik, Lileng, Bjønness og Faye-Schjøll, mener at de fremlagte rapporter ikke fastlegger noen klar skadeårsak. På denne bakgrunn finner flertallet at selskapet ikke har oppfylt bevisbyrden for at unntaket for sviktende fundamentering osv. kommer til anvendelse.

Mindretallet, Okkenhaug og Smedsrud, mener at unntaket for sviktende fundamentering osv. kommer til anvendelse. Selv om mindretallet er enig med sikrede i at selve utrasingen av muren har skjedd plutselig, har selskapet etter mindretallets mening oppfylt bevisbyrden for at unntaket kommer til anvendelse. Sikrede har innhentet en takstrapport som viser til at muren kan ha blitt utsatt for stor belastning, f.eks. bølger fra hurtiggående militære fartøy eller påkjørsel av annet fartøy. Det foreligger imidlertid ingen opplysninger som viser at dette er noe mer enn hypotetisk mulige årsaker til skade. Selskapets takstmann har vurdert disse årsakene til lite sannsynlige, og har fastholdt at skadeårsaken er sviktende fundamentering. I et slikt tilfelle anser mindretallet at selskapet har oppfylt sin bevisbyrde.

Konklusjon: Sikrede gis medhold.

Uttalelsen er avgitt under dissens.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (konstituert leder), Wenche Flavik, Line Merete Lileng, Elisabet Okkenhaug, Ole Smedsrud, Paal Bjønness og Valentina Beqiri Faye-Schjøl.

Saken gjelder Gjensidiges forståelse av vilkår for bygningsforsikring i forbindelse med skade på naust fra 1961. Følgende vilkår er aktuelle:

Dekkes:

Hvilke skader?

Plutselige og uforutsett skade på bygning ved
- Andre plutselige og uforutsette skader

Dekkes ikke

-Skader som skyldes tele, setninger, jordtrykk og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering

Den 27.10.13 ble forsikringstaker oppringt av sin svigersønn. Han hadde oppdaget at hjørnet av grunnmur og gulv mot sørvest hadde rast ut i sjøen.

Sikrede meldte skaden til selskapet, som innhentet en takstrapport.

Takstmann T konkluderte om skadeårsaken:

Skaden har sannsynlig skjedd over tid. Der skaden har skjedd står naustet på fyllmasser og bakre del på fast fjell. Dette er fyllmasser som ble lagt ut da tomten ble tilrettelagt i 1961. Her har det oppstått en utglidning som mest sannsynlig er forårsaket av at underliggende steinmasser under utfyllingen har glidd ut i årenes løp. Sparesteinsmur går helt ned til havoverflaten. Eventuelle utglidninger av fyllmasser under muren har mest sannsynlig ikke vært synlig for forsikringstaker. Det har dannet seg så store spenninger i sparesteinsmuren at den til slutt har kolapset og rast ut i sjøen.

En lokal fisker hadde opplyst til takstmann at skaden måtte ha skjedd 27.10. Fiskeren hadde vært nede ved naustet dagen før, og da hadde alt vært ok.

Selskapet avslo sikredes krav om erstatning, da skaden ikke var skjedd plutselig, men over tid:

Det har oppstått skade på naust da stein-/fyllmasser har glidd ut over tid. I henholdt til takstrapporten skyldes skaden ingen plutselig og uforutsett ytre påvirkning da utglidningen har pågått over tid og til slutt har store spenninger i sparesteinsmuren gjort at den har kolapset over tid og rast ut i sjøen.

I følge forsikringsbeviset dekkes alle plutselige og uforutsette skader på bygning og skader som skyldes ytre påvirkning, med unntak av skader nevnt under kolonnen "Dekkes ikke". Forsikringen dekker ikke skader som har skjedd over tid, eller skader som skyldes tele, setninger, jordtrykk, utilstrekkelig eller sviktende fundamentering.

Sikrede klaget på avgjørelsen, og mente skaden var skjedd plutselig og uforutsett. Han viste bl.a. til hvordan grunnmuren var konstruert og var støttet i terrenget under vann. Sikrede var også av den oppfatning at takstmann som hadde vært på stedet, ikke hadde gjort grundige undersøkelser da de hadde vært på befaring. Blant annet hadde han kun vurdert skaden innenifra, og ikke fra sjøsiden, slik at de ikke hadde sett hvordan rasområdet så ut på skadesiden og under vann.

Selskapet opprettholdt sitt standpunkt, da det ikke kunne se at det fremkom nye opplysninger. Kundeombudet viste også til at det i dette tilfellet var fundamentet som var rast ut, og at en slik skade var unntatt i vilkårene.

Sikrede innhentet en egen fagkyndig rapport. Takstmann H. mente at utglidning ikke var den mest sannsynlige skadeårsak, da fyllingen hadde en lavere skråvinkelgrad enn det som ofte ble satt som grense for utglidning av løsmasser. Videre mente han at grunnmuren kunne ha blitt utsatt for uforutsett stor belastning, f.eks. bølger fra større hurtiggående båter/militære fartøy den aktuelle natten, eller ved en påkjørsel av annet fartøy. For å få påvisning av en slik skadeårsak måtte man undersøke den del av grunnmuren som lå på sjøbunnen.

Selskapets takstmann gikk gjennom rapporten fra takstmann H., og opprettholdt at det hadde skjedd en utglidning over tid:

En fylling med 27 grader med sprengstein er normalt stabil, men dette avhenger av hvor denne er plassert. Da denne ligger under vann har finmasser og småstein blitt vasket vekk og det her medført at fyllingen er blitt ustabil. Dette gjelder også grunnmuren som i hovedsak er oppført som en røysmur.

En viss utglidning er påregnelig og dette har da medført at lokal skade på overliggende konstruksjoner/steinmurer som også er svekket over tid.

Naustet ligger værhardt til og er svært utsatt for bølgekrefter, spesielt når det er kraftig vind. Bølger fra hurtiggående båter kan selvsagt forårsake mindre skader, men hovedgrunnen er de vanlige værforholdene med kraftig storm og naustets beliggenhet.

Vi anser andre årsaker som mindre sannsynlig.

Selskapet avsto på nytt, med henvisning til at deres takstmann opprettholdt sitt standpunkt om at skaden var skjedd over tid.

Sikredes takstmann, takstmann H, var uenig i at fyllingen kunne forutsettes å være bestående av finmasser og småstein som var blitt skyllet vekk:

En viser til at terrenget her er svært brattlendt slik at sprengninger her må ha blitt utført dels som halvskjæring og dels som flåsprengning.

Dette medfører som resultat masser med relativ stor steinblokker og med liten eller ingen andel finmasser/småstein. Som regel må i slike tilfeller tilføres finmasser/subus for å ferdigstille byggegrunnen over havnivå.

Det er lite sannsynlig at andel finmasser i fylling var medvirkende årsak til utrasing.

Takstmann H la til at havneområdet naustet lå i, lå innenfor en molo som tidligere var opparbeidet av Kystverket. I og med at det lå flere eldre naust i samme område, og disse var blitt oppført før moloen, måtte en ha vurdert havneforholdene som tilfredsstillende.

Sikrede la sin takstmanns uttalelse frem for selskapet, og ba om en ny vurdering.

Selskapet avsto igjen sikredes krav, og viste til at takstmann H ikke hadde gitt klart uttrykk for en sannsynlig skadeårsak. Dessuten var de ikke uenig i at byggemetoden var slik takstmann H hadde lagt til grunn, men at det ikke endret deres vurdering av at utglidning hadde foregått over tid, og at dette hadde ført til spenninger i sparesteinsmuren. Dette hadde så igjen ført til at muren kollapset.

Sikrede klaget saken inne til sekretariatet for Finansklagenemnda. Selskapet opprettholdt sitt standpunkt.

Sekretariatet tok saken opp med selskapet. Det ble stilt spørsmål ved selskapets forståelse av vilkårene. Etter sekretariatets forståelse var det selve skaden som måtte være skjedd plutselig, ikke den bakenforliggende årsaken, for at skaden skulle være omfattet. Sekretariatet forsto det slik at utrasingen av grunnmuren hadde skjedd fra et døgn til et annet, og at skaden således var skjedd plutselig. Det ble videre stilt spørsmål ved om selskapet hadde dokumentert at unntaket "skader som skyldes tele, setninger, jordtrykk og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering" kom til anvendelse, da sekretariatet ikke kunne se at de fremlagte rapporter hadde noen klar skadeårsak.

Selskapet opprettholdt sitt standpunkt, og presiserte i tillegg at det var unntaket for utilstrekkelig og sviktende fundamentering som kom til anvendelse i dette tilfellet.

Sikrede ønsket saken vurdert av Finansklagenemnda Skade.

Finansklagenemnda Skade bes ta stilling til om skade på naust er dekningsmessig i henhold til sikredes bygningsforsikring i Gjensidige.

Tidligere uttalelser:

2014-488 2011-434 2012-656 2012-600 5543